

*Gratulere med valp fra
Kennel North Exotic
Oppdrett av Shih Tzu,
Lhasa Apso & Basenji*

Innehavere:

Kjersti Sollien Iversen & Øyfrid Sollien

Box 542, Sentrum

9615 Hammerfest

Mail: kjersti@fikas.no

Mobil: 917 48 916

Den første tiden

Før valpen kommer

Matskål og vannskål er kjekt å ha klart når valpen kommer. Disse bør være av et materiale som hunden ikke biter i stykker. Plast er fristende å tygge på for små valper, men gjør seg ikke særlig godt i magen og kan føre til stor skade. Plast blir dessuten lett ripet opp, og rester av fôr som samler seg der blir ypperlig grobunn for bakterier. Skåler i stål eller keramikk er godt egnet. Husk at hunder alltid skal ha tilgang på rent, friskt vann. Dersom hunden skulle få lysere nese, kan dette komme av at de drikker/spiser av stål skåler. Bytt i da ut skålen med keramikk.

Den første kvelden

Sett av kvelden og natten til å være sammen med valpen. Det er mye nytt å forholde seg til for en liten valp, og det er en stor overgang å flytte fra mor og kullsøsken til et nytt sted. La valpen få utforske det nye stedet i sitt eget tempo. Dette er ikke kvelden for fremvising av det nye familiemedlemmet til venner og naboer. La valpen først få bli trygg på egen hånd og venne seg til deg og familien den skal bo sammen med i årene fremover.

En egen liggeplass er det fint å ha gjort i stand på forhånd. Ikke investér for mye i den første hundesengen. Det klør i valpetenner, og sengen er fristende å tygge på. Noen ønsker å bruke et bur som hundens liggeplass, men husk at den da må få god tid til å venne seg til buret. Dette skal være et sted hunden trives, ikke et sted hvor du "stuer den bort" hvis du er sliten eller sint på den. På liggeplassen skal hunden få lov å være i fred både for liten og stor. Liggeplassen bør derfor plasseres et sted i hjemmet der det ikke er alt for mye trafikk forbi, samtidig som hunden ikke isoleres helt fra resten av familien sin. Evt en rolig krok i stuen, kan være en grei plass å ha den.

Den første natten bør du ligge sammen med valpen, slik at den kan ta kontakt med deg når den føler behov for det og føler seg trygg. Ikke ta valpen med inn på soverommet, med mindre det er der du har tenkt at den skal sove i fremtiden. Legg deg heller på en madrass/sofa ved siden av valpens liggeplass. Evt la valpen ligge i stuen, og ha døren til soverommet åpent, hvis dere har et hus hvor det er mulig.

Hos oss har valpene vært i en grind (ca 2,5x4 meter) på sønnen min sitt soverom, når de ikke er i stua/kjøkken og gangen. De har der hatt 3 plastkurver å ligge i. Disse har hatt gamle håndkle/sengetrekk som "teppe", siden de er veldig enkle å vaske, og jeg skifter disse opp til 2 ganger pr døgn, pga at det lett kan bli litt tiss/bæsj på de, hvis de dreger de ut av kurven. Selv om de er begynt å bli flink, så er de langt fra helt renslig. Og når disse teppene da kommer på gulvet, kan det fort komme litt tiss på de. I tillegg bruker jeg tissekladder, og de er de blitt veldig så flinke til å gå på. Ligger det en tissekladd på gulvet, går de fleste på den umiddelbart, så det er sjelden de gjør fra seg rett på gulvet, men man vil jo ha det ut for å gjøre fra seg.

Den første uken

Alle har behov for å være i fred og slappe av uten å bli forstyrret, også våre hunder. En liten valp har behov for mye søvn. En hund som stadig forstyrres og ikke kan trekke seg tilbake for å være i fred, vil lett kunne bli utrygg og i verste fall begynne å forsvare seg selv og liggeplassen sin.

Når valpen etter noen dager har slått seg til ro er det bare fint med besøk slik at valpen blir kjent med nye mennesker og blir vant med at det kommer mennesker hjem til den på sitt område. For at dette skal foregå til alles tilfredshet, er det du som hundeeier som må påse at alle besøkende behandler valpen på riktig måte, både for at valpen skal bli trygg og for at oppdragelsen som du jobber med ikke ødelegges av andre. Informer de besøkende om hvordan du ønsker det på forhånd, så unngår dere misforståelser

Hvordan skal jeg få valpen stueren?

Begynn treningen med å få valpen stueren med en gang du får den! Hvis du investerer litt ekstra tid i begynnelsen, sparer det deg for mye tid, ergrelser og gulvvask senere. Hvis valpen viser uro om natten, kan det være nødvendig med en liten nattlig luftetur.

Å straffe en valp som gjør fra seg innendørs har ingen hensikt. Hunder lever i nuet! Den vil ikke skjønne at det den gjorde for to minutter eller én time siden var galt. Straffer du valpen for å gjøre fra seg innendørs, lærer den kun at den ikke bør gjøre fra seg når du er i nærheten. Den lærer altså ikke at den ikke skal gjøre fra seg innendørs. I verste fall kan det gjøre hele hustreningen vanskelig ved at den også kvier seg for å gjøre fra seg når du er tilstede utendørs.

Så hva gjør du da? Følg punktene ovenfor! Når valpen gjør fra seg ute, ros den rikelig og gi den eventuelt en liten godbit. Slike positive erfaringer vil gjøre at valpen fort lærer at den skal gjøre fra seg utendørs. Trapp ned på rosen og kosen etter hvert som valpen skjønner poenget. Valper synes det er moro å være utendørs der det er mye å utforske. Bli ute en liten stund etter at valpen har gjort sitt fornødne. Har ofte hatt valper som er ute i lang tid sammen med andre hunder, for så å komme inn å gjøre fra seg. Disse valpene må man gi litt ekstra tid. La den være ute alene, og luft den helst på en plass hvor det ikke er for mange forstyrrelser. Noen ganger virker det som de glemmer å tisse fordi det er så mye å se og følge med på. Evt la den være ute med øvrige hunder, men ta de ikke inn før du er sikker på at den også har gjort fra seg. Noen valper har også en liten vane når de er små at de tisser ikke bare en gang, men ofte to, på relativt kort tid. Finn ut om du har en valp som tisser seg ferdig med engang, eller om den tisser f.eks to ganger før den er ferdig.

Mange valper kan bli helt stuerene på relativt kort tid forutsatt at du starter med en gang du får den og ikke slurver. Når du tar ut valpen for en "tissetur" bør dere holde dere noenlunde i nærheten av huset. Mange har fått seg en overraskelse etter at de har gått en "lang" tur med valpen, som ikke hadde noe den skulle gjøre – før den kommer hjem i huset igjen! Vi skal huske på at hundene våre har med seg mange instinkter og handlinger fra sine forfedre ulven. Mange valper vil unngå å gjøre fra seg langt borte fra huset fordi de ikke vil sette igjen lukten sin der via urin og avføring. Ikke alle valper reagerer på denne måten, men for dem som gjør det løses dette enkelt ved at dere holder dere i nærheten av hjemmet til den har gjort sitt fornødne, så kan dere gå litt lenger tur etterpå. Eventuelt kan dere ta noen minutter til dette før dere går inn etter en tur dersom valpen ikke har fått gjort noe i løpet av turen.

Alene hjemme

Hunder er flokkdyr og svært sosiale. I bunn og grunn er jo nettopp dette hovedgrunnen til at så mange av oss har hund.

Men hunder må lære å være alene, enten det er hjemme eller andre steder. Dette må begynne i god tid før den skal overlates til seg selv i flere timer. Begynn med svært korte tidsrom, for eksempel ved at du går til et annet rom i hjemmet. Det kan være nok å gå fra valpen et minutt eller to. Takler den dette greit uten å bli urolig, pipe eller "bjeffe", kan du øke tiden gradvis. Etter hvert går du også utenfor utgangsdøren i korte øyeblikk. Tilvenningen til å være alene kan med fordel gjøres på forskjellige tider av dagen. Slik unngår du problemet en del hundeeiere har med at hunden kun takler å være alene på dagtid, men blir urolig og engstelig dersom den skal være alene på kvelden.

Gå alltid tilbake til valpen mens den er stille og rolig. Begynner den å pipe eller bråke venter du til den blir rolig et øyeblikk og går tilbake til den da. Husk at du er det viktigste i valpens liv, som en stor "godbit". Gi valpen positiv oppmerksomhet når den gjør det du ønsker den skal gjøre i stedet for at den får din oppmerksomhet i form av skjenn når den gjør noe du misliker.

Det beste er om du kan bygge opp treningen så gradvis at den ikke begynner å bli urolig og "rope" etter deg. Unngå å gjøre et nummer ut av at du skal gå eller at du kommer tilbake, i hvert fall til du vet at hunden er trygg på å være alene. Hunden vil uansett vite å sette pris på at du kommer tilbake.

Det kan også hjelpe om valpen har noe annet å pusle med når du skal gå fra den. Så lenge den føler seg trygg, er godt luftet på forhånd og har tilgang på vann og noe å aktivisere seg med, vil valpen slå seg til ro. Husk at "tyggesaker" til valp skal være store og solide slik at valpen ikke ødelegger dem og skader seg selv ved å svelge biter. Tenk også over hvor du skal ha valpen når den er alene. Det bør være i et bur eller et rom, hvor den verken kan skade seg selv, eller gjøre store ødeleggelser.

Skulle ikke treningen gå som planlagt slik at valpen ikke lærer seg å være alene, bør du oppsøke hjelp for å se hva du kan gjøre annerledes.

Alle våre valper er vant til å være mange timer alene allerede når vi leverer de. MEN de er vant til å være sammen med sine kullsøsken/mor. Har dere evt andre hunder i huset, som den kan være sammen med, vil stort sett en overgang gå rimelig smertefritt. Blir den en alene hund, kan det bli litt mer utfordring å venne den til å være alene, siden den er vant til at det alltid er andre hunder rundt den.

Tisset på gulvet, og piler av sted-

Valpens utvikling

Valpen fødes blind og døv, med begrensede muligheter til å bevege seg og liten evne til å regulere egen kroppstemperatur. Atferden styres hovedsakelig av enkle reflekser. Livet dreier seg om det å sove, søke mat og varme.

Når valpen er rundt to uker gammel begynner den å kunne se og høre. Den får gradvis inn sanseinntrykk på en helt ny måte. Den begynner etter hvert å komme seg opp på bena og gå i stedet for å åle seg rundt slik den har gjort til nå. Valpen vil nå kunne registrere andre rundt seg, først og fremst mor og kullsøsken.

Allerede fra tre ukers alder begynner valpen å gjøre seg sosiale erfaringer som har avgjørende betydning for den videre utviklingen. Språket utvikles slik at valpen kan kommunisere med andre, noe som er helt grunnleggende for alle levende vesener.

Fra tre uker til cirka tre måneder lærer den å være hund. Samtidig er det også den viktigste perioden for preging og positiv kontakt med mennesker.

Det hviler et stort ansvar på oppdretter å påbegynne denne sosialiseringen. Når du overtar valpen, overtar du også ansvaret med å fortsette sosialiseringen. Ved 8 ukers alder er valpen særlig mottakelig for sosialisering til nye mennesker, og dette er derfor et gunstig tidspunkt å bringe valpen hjem på.

I en kort periode rundt 9-10 ukers alder vil man hos noen valper kunne merke at de blir mer vare og forsiktige, og ting som tidligere var interessante og vakte deres nysgjerrighet, kan nå fremstå som "skumle". Dette går over. Ikke press valpen, og unngå at den utsettes for opplevelser som kan være skremmende de dagene det står på. Bakgrunnen for denne "fryktperioden" som den gjerne kalles, er at valpene skal lære at det finnes farer i verden og holde seg mer til flokken og hjemmet.

Gradvis går valpen over til å bli unghund, som er stadiet mellom valp og voksen. Overgangen fra unghund til voksen skjer ved kjønnsmodning. Selv om sosialiseringsperioden er over, fortsetter sosialiseringen av hunden. Ta den fortsatt med i forskjellige miljøer, la den treffe ulike hunder og folk og oppleve nye situasjoner.

Det er store forskjeller når det gjelder tidspunkt for kjønnsmodning. Dette er til en viss grad avhengig av rase, men det er også store individuelle forskjeller innen den enkelte rasen. Tisper regnes som kjønnsmodne fra første løpetid, som vanligvis kommer ved 9 måneders alder. Variasjonene er imidlertid store. Hannhunder blir vanligvis kjønnsmodne noe senere enn tispene.

Unghundperioden er fasen for perfektionering av det hunden har lært av bevegelser, språk og atferd, men også en viktig periode for læring av nye ting.

Perioden preges gjerne av nysgjerrighet. Hunden vil undersøke det meste som skjer og er i stor aktivitet for å oppdage mest mulig på kortest mulig tid!

Innlæring og sosialisering

Sosialisering

Det er viktig at valpen får muligheten til å bli kjent med situasjoner, dyr, mennesker og steder den skal omgås senere i livet. En valp som ikke blir sosialisert mens den er liten kan utvikle redsel for mennesker, andre hunder eller ting i miljøet.

Ta valpen med på korte turer i alle miljøer du kan tenke deg den vil komme bort i senere: i skogen, langs trafikkerte veier, på bussen, idrettsområder, parker, butikker (dersom det er lov), trapper, broer, sett den på et bord osv. Begynn tidlig å la valpen bli kjent og fortrolig med alt det nye. Den bør sosialiseres både overfor voksne og barn, gutter og jenter. Hele tiden må du som hundeeier legge opp til at det blir positive og trygge opplevelser. Se på valpens reaksjon og gå ikke lenger enn den takler uten å bli redd. Blir den skremt for eksempel av støyende og voldsomme barn, kan den i verste fall bli redd barn resten av livet.

Tilvenning til nye ting og situasjoner vil ofte gå som en lek dersom du gjør det nettopp til en lek! Ta med noen godbiter hunden liker, eventuelle leker hvis den har det, tålmodighet og godt humør. Det er ikke gitt at en hund umiddelbart forstår at en hund av en helt annen rase også er en hund – la den bli kjent med hunder av mange ulike raser og størrelser.

Husk å finne hunder som selv har god atferd. Det er viktig at valpen får videreutviklet språket sitt og lære seg samspill også med andre hunder enn dem den tilbrakte tid med i valpekassa. Voksne hunder vil ofte lære valpen hvilke regler som gjelder i hundeverden. Noen ganger er det nødvendig at den voksne hunden sier i fra i litt store bokstaver, noe som kan avstedkomme både knurring, brøling og kanskje glefsing. Husk at dette oftest er normal hundeatferd der hundene prater sammen på sitt eget språk. Dette må valpen lære. Den vil ikke bli skadet i slike tilfeller så lenge den voksne hunden selv har normal atferd. For å unngå skremmende opplevelser bør du oppsøke hunder som selv har et godt språk og som ikke skader valpen din. Slike hunder vil instinktivt forstå hvor i utviklingen valpen er, og hvordan den skal oppdras.

Er du i tvil om det går riktig for seg i lek og språktrening mellom din valp og andre hunder, søk råd hos noen som kjenner emnet og kan vurdere situasjonen.

Når det gjelder Basenji er det en kjent sak at når de blir eldre, så er det ofte slik at Basenji tisper liker ikke andre Basenji tisper, og Basenji hannhunder liker ikke andre hannhunder av samme rase. Hvorfor vites ikke, men det er veldig rasebevist, og gjør ofte tydelige tegn til at de ikke liker ”konkurrenter” av samme rase. Vær obs på det hvis dere møter andre med samme rase som dere. Andre hannhunder og andre tisper, av andre raser bruker stort sett å gå helt greit når de blir stor. Men selvfølgelig er det også her ingen regel uten unntak. Dette er spesielt tydelig i tiden når tispene har løpetid, og hannhundene kommer i brunst.

Signaler og kroppsspråk

Hunder har et rikt kroppsspråk. Som flokkdyr er de helt avhengige av å kommunisere med hverandre for å holde ro og fred i flokken. Hunder over hele verden snakker det samme språket. For en hund er det livsviktig å kunne signalisere til en annen hund at den ikke er noen trussel, eller kunne signalisere at den er ukomfortabel med at en annen hund kommer for nær.

Mange konflikter mellom hund og eier kunne vært unngått om vi lærte å forstå hundens signaler. Vi må se på hele hundens kroppsspråk for å tolke dens sinnsstemning og følelser i en situasjon: kroppsholdning, haleføring, ørestilling, mimikk, lyder osv. For å lære dette må man se det i praksis. Ser du etter, vil du fort oppdage at hunden din hele tiden gir en mengde informasjon med kroppsspråket sitt.

En hund som ønsker å signalisere at den ikke har til hensikt å komme i konfrontasjon, vil vise dette blant annet ved å snu hodet bort og se en annen vei. Noen hunder går så langt at de vender hele kroppen bort eller til og med snur ryggen til. Den beveger seg gjerne med rolige bevegelser, eller den kan begynne å snuse i bakken. Dette kan man observere i møte mellom to hunder, og man kan også se at hunder gjør dette overfor mennesker. Alt dette og mange flere signaler bruker hunden for å signalisere at den ønsker fred.

En hund som ønsker kontakt med et menneske eller en annen hund, vil gjerne vise dette ved at de “smisker”. Logring, (Kun noen Basenji logrer) ørene legges inn til hodet og slikking med tunga, enten ut i luften eller i ansiktet/munnvikene til den hunden eller det mennesket den møter. Hunden vil i en slik situasjon si at den ikke er noen trussel og at den vil ha kontakt og vil hilse og bli bedre kjent.

I noen situasjoner vil hunden kunne ha behov for å si ifra at den føler ubehag ved en hunds eller et menneskes nærvær, for eksempel hvis den er redd eller har smerter. Hunden vil da først signalisere at den er utrygg. Den kan da vise såkalt trueatferd i form av knurring og flekking av tenner, og eventuelt gjøre et utfall for å jage vedkommende vekk. Basenji skyter veldig ofte rygg (hårene på ryggen) når de kommer i ukjent situasjoner. De fleste gjør det automatisk, uten at de er verken utrygg eller redd, men som et forsvar/føre var prinsipp før de er sikker på at omgivelsene er trygge. De fleste voksne mine gjør det når de kommer ut av buret på f.eks utstillinger, og går så slik noen få minutter, før de legger hårene ned. De kan også gjøre det når de skal hilse på andre hunder uten at de vil gjøre noe. Så lær din hund å kjenne, så vil du også kjenne signalene.

Som hundeeier er det din oppgave å få hunden så trygg som mulig, slik at den slipper å bruke trueatferd. En hund som er redd eller har smerter vil som regel ikke forstå at vi bare ønsker å hjelpe den. Venn hunden din til å bli tatt på, bli tittet i ørene, sjekke tenner, løftet på osv fra den er liten. Gjør dette til en positiv opplevelse, og hunden vil stå bedre rustet til å takle slike situasjoner senere i livet. La den bli trygg på mennesker, miljøer, andre hunder, lyder og ulike situasjoner. Da vil den som regel ikke se det som en trussel og derfor ikke behøve å bruke truende signaler.

Innlæring

Hunder må, akkurat som mennesker, lære gode manerer. For en hund vil dette naturlig nok innebære noe annet enn for et menneske. Det kan være både praktisk og nødvendig at en hund kan sitte, legge seg og slappe av, komme, slippe en gjenstand og vente på kommando.

I tillegg vil det være en fordel å lære hunden å sitte og vente på en tillatelse fra deg for å få lov til å gå ut, få maten sin, en godbit, gå ut av bilen eller andre ting den har lyst på. Ved å lære hunden at det er du som gir disse klarsignalene, vil den forstå at det er du som har styringen og at det er deg den må forholde seg til for å oppnå det den ønsker seg. Dette blir etter hvert hundens måte å be om tillatelse eller si “vær så snill” på.

Det er nødvendig at hunden lærer seg å “hilse pent”. Mange misliker hunder som hopper opp på dem. Noen er redde for hunder, mens andre er allergiske og vil derfor ikke ha hunden bort til seg. Selv om det er en normal hilseatferd for hunder å hoppe opp, må vi lære dem noe annet. Det enkleste er om den som blir hoppet på totalt ignorere hunden ved å snu seg overlegent andre veien. Når hunden så har alle beina på bakken kan man sette seg ned og hilse og rose for at den faktisk gjør det den skal.

Det er viktig at alle i familien er enige om reglene ved trening og oppdragelse av valpen. Dersom en i familien lar valpen hoppe opp, eller slurver med andre deler av treningen, vil det ta lengre tid før valpen skjønner hva som forventes av den. Resultatet kan bli at valpen blir både frustrert og stresset.

Nå må det nevnes at selv om dette er det optimale, så er det ikke sikkert at du noen gang klarer å få din Basenji så lydig og grei som du ønsker det. En Basenji tror i utgangspunktet av gresset er grønnere på den andre siden, så det krever mye trening, ros og godbiter før du har en rimelig lydig hund. Og har du tanke på agility og lydighet, så er vel ikke akkurat dette korrekt hunderase for deg, selv om det ikke er umulig.

De er noen sære smålinger; men det er definitivt ikke vanskelig å lære dem ting! Med rett motivasjon er det ikke grenser for hva man kan lære dem. De er meget repetisjons-sterke, og lærer raskt. Om de faktisk gjør det de KAN når du spør dem om det er en helt annen side av saken. De veier opp og ned om det den blir spurt om å gjøre er verdt det den får.

Å gi en kommando til din Basenji når den har fått et interessant syn for øye er etter min erfaring totalt meningsløst; selv ikke for en pølse. Den setter seg selv og sine ønsker i høysetet. Hvorfor skal jeg gjøre det, og hva for jeg for det? Og er det evt verdt det. Det er typisk tankemåte for en Basenji.

Når kan jeg begynne å trene valpen?

Svaret er med en gang! Valper lærer fort, men husk at treningen hele tiden må gjøres lystbetont og positiv samt tilpasses valpens alder og utviklingsstadium. Husk at lydighet bygger på samarbeid og gjensidig forståelse. Dette er grunnlaget for et positivt hundehold hvor du og hunden vil få gjensidig glede av hverandre.

Du kan bruke en godbit eller noe annet hunden liker som belønning. Mye av det du ønsker å lære valpen din, kan den allerede. Den forstår bare ikke hva alt du sier betyr! I løpet av dagen vil valpen på eget initiativ garantert både legge seg, sitte, komme til deg og mye mer. Din oppgave blir å fortelle valpen hva dette heter på menneskespråket og rose den slik at den ønsker å gjøre det igjen. Når valpen tilfeldigvis kommer tassende mot deg, si "kom!" noen ganger og gi den kos, oppmerksomhet og eventuelt en godbit. Når valpen hører dette flere ganger om dagen på ulike steder, vil den raskt lære å assosiere ordet "kom" med det å komme til deg. Med litt tålmodighet og riktig trening vil hunden kunne lære å forstå mange ord.

Et valpekurs er absolutt å anbefale både for å lære hunden lydighet, for miljøtrening, sosialisering og for at du som eier får treffe andre valpeeiere og utveksle erfaringer og stifte nye bekjentskaper. Kontakt din lokale hundeklubb i god tid for å få vite hvor og når det går kurs, hva slags kurs de har og for hvilke aldersgrupper.

Men vær klar over at en Basenji ikke nødvendigvis vil være like enkel å jobbe med som alle andre raser, og det er ofte instruktører som ikke vet hva en Basenji er. Så ta ikke å sluk alt på disse valpekursene rått. Enkelte metoder fungerer rett og slett ikke på en Basenji.

Treningsrutiner

Treningsrutiner er viktig for å få best mulig utbytte av treningen med valpen. Begynn alltid ny innlæring på et stille og rolig sted uten mange forstyrrelser rundt, for eksempel hjemme på kjøkkengulvet eller i stua. Det går godt an å begynne treningen av en rekke ting innendørs, for eksempel innkalling, gå pent i bånd osv. Tren korte økter – tre til fem repetisjoner i hver økt er ofte nok. Treningen kan du gjøre i flere omganger i løpet av dagen.

Gi hunden en pause mellom hver økt. Hunder er spesialister, ikke generalister. Derfor må du trene samme øvelse mange ganger på ulike steder for å være sikker på at det sitter. Begynn alltid på et rolig sted og gå gradvis over til mer forstyrrende miljø. Dersom dere ikke får til en øvelse, gå litt tilbake i treningen og ta det på nytt. Avslutt alltid treningen med noe dere mestrer og synes er moro. Slik vil både du og hunden se frem til neste trening med glede!

Når skal du trene?

Overalt der du kan ha med hunden. Husk å begynne på rolige steder og gjør det vanskeligere etter hvert. Resultater og fremgang er noe dere sammen må trene dere til – og øvelse gjør mester!

Lek

Leking hos dyr og mennesker har sannsynligvis mange funksjoner. Valpen din vil gjennom lek trene seg på bruk av kroppsspråket sitt og på jaktatferd. Gjennom leken vil valpen få utviklet sine bevegelser og bedre koordinasjonsevnen. I et møte mellom to hunder ser en også ofte at lek blir brukt for å unngå konflikter.

Det er viktig at valpen under lek og aktivitet får holde sitt eget tempo, både når du leker med den og når den leker med andre hunder. Om lekekameraten blir for voldsom og dominerende for valpen, bør du gripe inn slik at valpen ikke blir "overkjørt". Blir den sliten er den mer utsatt for å skade seg, og leken og den sosiale omgangen med andre hunder kan oppfattes som negativ.

Det er mange måter du og hunden kan leke på. Tenk gjennom hvordan du leker fra den er liten. Husk at den en dag blir stor og sterk. Valpen bør ikke venne seg til å bite på deg eller i tøyen ditt under lek, da dette kan få uheldige konsekvenser senere.

Det er du som avgjør når leken starter og når den slutter. Ved leking vil valpen gjerne lage lyd. Blir den for ivrig og høyrøstet, avbryter du leken straks og overser valpen til den har roet seg. Lek kan brukes som belønningsteknikk når du trener med hunden, men leking bør aldri være den eneste måten du aktiviserer hunden på. Andre aktiviteter bør utgjøre størsteparten av aktiviseringen av valpen. Overdreven pinnekasting, dragkamp og småslåssing kan lett medføre stress hos hunden og bør unngås. Variert trening og aktivisering ledet av deg som eier vil tilfredstille hundens behov for stimulering.

Basenji har en veldig spesiell måte å leke på. I lek med andre Basenji eller andre hunder i huset er det veldig vanlig at de biter hverandre, uten at de skader hverandre. At en Basenji legger hele munnen over hodet eller nakken på en annen hund, er ikke uvanlig. Men de skader ikke den andre hunden, det er kun en vanlig måte å leke på. Det er heller ikke uvanlig at den har en fot tilhørende lekekompisen i munnen. De slår ofte med potene, og kan rett som det er minne mer om katter enn hunder.

Det er ikke tvil om at Basenji leker best med andre Basenji, selv om de også leker bra med andre hunderaser. Og det er ofte grunnen til at veldig mange som har en Basenji, ofte skaffer seg en til, for at de skal ha selskap, men også fordi Basenji er veldig ulik andre hunderase, og leker aller best med samme rase som har samme språk som de har.

Annen aktivisering

Både hunder og mennesker trenger både fysisk og mental stimulering. Det siste glemmer vi dessverre alt for ofte med våre hunder. Det finnes en rekke måter å stimulere hunden mentalt på. Søk (å la hunden bruke nesa til å lukte seg frem til noe), trening av "sirkuskunster" som å rulle rundt, sitte bjørn, krype, lukke dører eller skuffer, plukke opp papir og legge i søppelkurven og mye mer kan være både morsomt og nyttig. Her er det nærmest bare fantasien som setter grenser! La hunden få tid til å tenke selv og belønn den straks den gjør det du ønsker. Du kan også gjemme godbiter, for eksempel inne i kartonger, under en kopp eller kjele, i en godbitball eller lignende.

Hunder elsker å jobbe, men de fleste av dem har ikke noen jobb å gå til. Ved å gi hunden din variert aktivisering i form av turer, søksarbeid, oppgaver der den må finne ut selv hva den skal gjøre, lek, balansere på steiner eller stokker, hoppe over hinder, krype under ting o.l., vil du vil få en mer harmonisk og lykkelig hund. Tilpass alltid aktiviseringen til valpens nivå og fysikk, slik at den ikke kommer i fare for å skade seg.

Valpen har ikke like god bevegelse, koordinasjon og styrke som den voksne hunden, så du bør begynne treningen forsiktig.

Vaner og uvaner

Det er smart at du på forhånd tenker igjennom hva du vil at hunden skal få lov til. Dersom du ikke vil at den skal ligge i sofaen når den er stor, bør dette være forbudt område allerede fra den er liten. Ønsker du en "sofahund" er det opp til deg, men forvent ikke at alle andre skal synes det samme dersom du og hunden er borte på besøk.

Valper er nysgjerrige som få og vil gjerne undersøke det meste de kommer over. En måte å undersøke ting på er å tygge på dem. Samtidig klør det i valpetennene, så det er ikke rart at de liker å tygge. Fjern gjenstander du ikke vil at valpen skal tygge på, som sko, skinnvesker og annet. Om valpen tygger på noe den ikke får lov til, fjerner du det og gir den noe annet å gjøre. Jeg har alltid "Bitter spray" liggende hjemme, og bruker det flittig på ting som jeg ser valper viser interesse for. Stoler, ledninger, skuffeknotter osv. Bitter spray selges i de fleste dyrebutikker, og fungerer slik ordet sier, hundene får en bitter smak i munnen når de tygger på ting de ikke bør tygge på. Er laget av urter, og er derfor ufarlig for valper å få i seg.

Valpen bør ha sine egne leker. Tyggebein i hud eller solide knokler er populære. Vær imidlertid alltid observant når hunden får tyggebein i hud, da noen hunder ikke tygger dem ordentlig slik at store biter kan bli sittende fast i fordøyelsessystemet. Margbein er også populære. Du bør velge tyggesaker som er beregnet til det og som ikke kan skade valpen. Harde brødskorper er ypperlig tidsfordriv en gang i blant.

Valper trenger ofte flere repetisjoner for å lære seg ting. Det er lett for en liten krabat å glemme det den lærte i går i iveren etter å utforske nye ting og steder. Ved hjelp av tålmodighet og ros når hunden faktisk gjør det du ønsker, vil den forstå hva du mener.

Valpen har med seg nye leker av samme type som de er vant til leke med hos oppdretter. Vær obs på at Basenji har en egen evne til å "drepe" leker/senger etter hvert som de blir eldre, og mange av de synes ofte det er ufattelig moro å drege ut all vatt som bamser/senger er fylt med. Skulle du være "uheldig" å få en slik Basenji, er ofte det letteste å gjøre. IKKE gi de senger/teppen fylt av vatt. Og gi de kun Bamser/leker, som det er ok at de ødelegger. For de har det jammen meg moro når de holder på. Kjøp en plastseng eller lignende, og la den ha ett tykt fleece pledd eller noe annet å ligge på. Ikke gi de en hundepute som er fylt med noe, den vil alltid til slutt bli fristet av å ødelegge den. Ingen vits å utfordre skjebnen, for har du først en som liker å drepe bamser/senger, så blir du bare sur og irritert over at den atter engang har "koset" seg, med den nye dyre senga du akkurat har kjøpt. Se etter andre løsninger, og finn heller noe annet å gi den. Noen a mine har flotte madrasser slik din valp nå fikk med seg, mens andre av mine har kun teppe i burene sine. Alt avhengig av om de ødelegger disse eller ikke. Har de en gang ødelagt en seng, ja, da vil de av erfaring også gjøre det igjen. Og ikke bare når de er små, men også når de blir eldre. De har også en egen evne til å klare å drege inn det umulige i buret, så vær obs på hva du evt har utenfor buret, dersom du har den i bur. Nå sier jeg ikke dette for at alle gjør det, men for at du skal være obs på det, dersom du har fått deg en liten "klovner".

Bitehemming

En voksen hund har en voldsom kraft i kjevene, og et virkelig bitt fra en hund kan gjøre stor skade. I valpekassa sammen med mor og søsken har valpen allerede begynt å lære at den ikke får bite så hardt at det gjør vondt og gjør skade. Det blir din oppgave å videreføre denne opplæringen.

Om valpen biter en annen valp litt for hardt i lek, vil den andre valpen skrike til og straks avslutte leken. Den går unna og vil ikke ha noe mer med "bølla" å gjøre. Den samme metoden kan du med stor suksess bruke. Om valpen biter litt for hardt i deg, sier du høyt og tydelig "au" (eller noe annet), trekker til deg hånden og går din vei. Leken er slutt inntil valpen har roet seg. Dette er et språk valpen forstår! Evt du kliper den over munnen når den biter. Sier nei, og gjentar det dersom den biter igjen. Sist nevnte fungerer veldig bra når du holder på med den, og ikke nødvendigvis i lek. F.eks du skal trene på at den skal stå i ro. Den nekter,

begynner å bite. Du kliper den over munnen, sier nei. Stiller den så opp, og sier så flink, gir den ros og godbit. Å ta en Basenji i nakken pga biting, har ingen hensikt, og vil stort sett virke motsatt vei.

Dressurkurs

Dressurkurs er nyttig både for deg og hunden din, enten du er nybakt hundeeier, eller du har erfaring med hund fra tidligere. Man lærer alltid noe nytt på kurs. Det er positivt for hunden å lære å omgås andre hunder, og ikke minst er det også lærerikt og sosialt for deg som hundeeier. Men som sagt, dette er en litt spesiell raser, så ikke ha de høyeste forventningene om at din hund skal bli like lydige og flinke som alle andre sine, selv om du går på kurs. Ikke en umulig oppgave men alt kommer an på hundene, og om den vil gjøre det du vil.

Barn og hund

Hunder og barn hører på mange måter sammen i samfunnet vårt. Husk imidlertid at det alltid er de voksne som har ansvaret.

En valp er ikke noe leketøy! Lær barna å sette seg ned når de leker med valpen. La aldri barn løfte opp en valp. Mange ulykker har skjedd ved at valpen begynner å sprelle og faller ned og får alvorlige skader. La heller ikke barna løpe rundt med valpen i hælene. Små valper er raske, og det kan lett skje at barnet snubler i valpen og skader både den og seg selv. Det er også viktig å lære barna at valpen skal få fred når den sover. Hvis den stadig blir uroet, kan den lett bli både redd og usikker. Lær barna ansvar og respekt for valpen, så vil de få en venn for livet.

Alle våre Basenji valper er vant til barn, og alle som en blir veldig glad når de ser unger. Men vær obs på at de ofte vil bite i klærne til ungene for å leke. De kan ved et uhell bite de i huden, og kan fort lage hull i klærne. Dette er ikke med vilje, men det kan skje. Vær derfor obs med dette når du lar valpen være sammen med mindre barn.

Mosjon og fôring

Mosjon

Alle trenger å bevege seg – både valper, voksne og gamle hunder. Men mosjonen må tilpasses valpens utviklingsnivå. Det er viktig at den får mulighet til å bevege seg slik at den får bygget opp muskulatur, sener og bånd og får riktig belastning og utvikling av skjelettet. Unngå mosjon og lek på hardt eller glatt underlag!

Start med små turer i hagen, på gress eller grus. Valpen må gjerne få bevege seg i snøen, men vær forsiktig med dyp eller tung snø og is. Det er fint om valpen får passere noen hindringer som å kripe under eller komme seg over grener eller bevege seg i litt småkupert terreng. Er det sommer og det er et vann i nærheten, må den gjerne få vasse litt i vannet eller svømme litt hvis den har lyst. Men pass på å ha den under kontroll – det er ikke bestandig valpen kjenner sin egen begrensning. Og ofte vil ikke en Basenji trø i vannet. Pr i dag vi ingen av mine voksne trø i noe form for vann, og det er et svare strev å få de over selv små bekker, dersom de ikke lett kan hoppe rett over. De liker absolutt ikke å bli våt på beina, og går utenom selv sølepytter.

Den første tiden skal det meste være lek. Små turer på 5-10 minutter noen ganger om dagen er nok. Lær valpen gode vaner under disse småturene. Bruk gjerne litt tid til å lære den å komme når du roper – og husk å rose den når den kommer! Du kan lære den å gå pent ved siden av deg, både med og uten bånd. Men den må også få lov å bevege seg fritt. Sett deg ned litt og la den løpe rundt, men pass på at du har kontroll over valpen slik at den ikke skader seg eller er til sjenanse for andre. Lengden på turene økes gradvis, avpasset etter hundens størrelse og aktivitetsbehov. En valp skal verken ha for mye eller for lite mosjon, og gradvis opptrening hver dag er viktig. La ikke valpen slite seg ut, og mas den ikke ut under lek. Våre valper er stort sett ikke flinke til å gå i bånd, da de hovedsakelig har fått være løs ute å leke. Men har du en annen hund som kan gå ved siden av den i bånd, lærer den seg på veldig kort tid å gå i bånd.

Klær

Siden Basenji har lite pels, setter de stort sett stor pris å få på seg klær og dekken. Spesielt hvis de skal være lenge ute, og det er mye kulde. Noen Basenji er mer hardfør enn andre. Sko/potesokker er også å anbefale, både hvis det er mye veisalt der dere bor, men også hvis det er veldig kaldt. En Basenji trives ikke, og vil stort sett ikke være lenge ute dersom det er kaldt, så fremst den ikke har klær på seg.

Fôring

Det er viktig at valpen lærer seg gode fôringsrutiner. Små valper skal fôres flere ganger om dagen. Det er visse individuelle variasjoner og rasevariasjoner på hvor ofte en valp skal ha mat. De fleste valper fôres fire ganger om dagen fra levering og frem til de er tre måneder gamle, og tre ganger om dagen til de er seks måneder. Fram til den er ett år bør den fôres to ganger om dagen. Mange hunder fôres to ganger om dagen resten av livet, mens noen foretrekker å fôre de voksne hundene en gang daglig. De voksne Basenjiene mine er vant til å få mat kun en gang om dagen.

Hvis valpen ikke er sulten, ta bort maten etter 10-15 minutter og tilby den ny mat ved neste fôring. Ikke tilby den godbiter i stedet for mat. Husk å lufte valpen straks den har spist.

Det finnes et stort utvalg av hundemat på markedet. Som regel ville jeg ha sagt: Den første tiden bør valpen få den samme maten som den har fått hos oppdretteren. Er det ønskelig å gå over til et annet fôr, bør overgangen skje gradvis. Men når det gjelder en Basenji, så er det stort sett ikke nødvendig. En Basenji reagerer stort sett ikke på forskifte, så det er helt opp til dere hva dere ønsker å fore den med. Våre valper fores med Purina Pro Plan Small Breed Puppy til de er ca 4 mnd. Begynner så med Purina Pro Plan Puppy, og deretter vanlig Purina Pro Plan adult når de er ca 10-12 mnd. Voksen foret finnes i smak lam, kylling og laks, og det er helt opptil enhver hva man ønsker å fore med. Men det er ikke å stikke under en stol, at lakseforet inneholder mest omega 3, og de blir ekstra blanke og fine i pelsen, når de får det. Men det lukter litt ekstra og ikke alle hunder liker lakseforet, så det er greit å ta også det med i vurderingen.

Det er viktig at valpen ikke blir tykk, da fedme lett kan disponere for sykdommer – spesielt i skjelettet. En overvektig valp vil også lett få vektproblemer når den blir voksen. Spesielt for store hunderaser er det viktig at valpen ikke vokser for fort. Det er derfor viktig at både fôrets sammensetning og mengde er riktig nettopp for din hund. Når jeg leverer Basenji valpene, er de stort sett litt småtykk. Det er fordi det er rimelig ”fri tilgang” på mat når de er små. Etter som de blir over 3 mnd, begynner jeg sakte med sikkert å begrense tilgangen på mat, og de vil i perioden 3-5 mnd få den slanke fine formen. De første dagene er det ikke uvanlig at den spiser dårlig, og er ikke noe å bekymre seg over.

En tørr brødkalk kan valpen gjerne få kose seg med en gang i blant. Litt restemat kan den også få etter hvert, men unngå krydret mat og for mye fett. Restematen må imidlertid ikke utgjøre en vesentlig del av hundenes fôr, da dette vil skape ubalanse i næringssammensetningen. Og huske, blir den vant til å få det ofte, vil den også kreve å få det. Og kan godt sulte seg, for den vet den får noe annet, som er bedre til slutt. Så selv om jeg sier at restemat er fult lovlig, så vil jeg i utgangspunktet ikke anbefale det, da du fort får en hund som krever noe annet enn tørrfor. For selv om Basenji er en spisshund, er hannhundene mine utrolig kresne. Tispene mine er ofte mer matgla, og må passes på så de ikke blir for tykke. Mens hannhundene har stort sett litt dårlig matlyst.

Velg et fôr som er riktig sammensatt, så trenger du ikke å tilsette fôret noe som helst. Unngå spesielt ekstra tilskudd av kalk, fosfor og A- og D-vitaminer, da dette kan skape helsemessige problemer! Er det for lite vitaminer og mineraler i fôret, er det bedre å skifte fôr enn å begynne med forskjellige tilsetninger.

Engelsk Ølgjør som de selger i dagligvarebutikker (Eks Rema 1000), er veldig greit å tilsette i foret daglig. Dette gjør pelsen ekstra skinnende, og myk. Ca 1 ts hver dag. Jeg bruker dette til mine fast, for å få en ekstra skinnende pels.

Husk at valpen alltid skal ha fri tilgang på friskt drikkevann.

Jeg kommer ikke til å fortelle dere eksakt foringsmengde ved hvert måltid, og heller ikke en eksakt nedtrappingsplan ang. måltidene. Dette er fordi valpene er veldig forskjellige og noen trenger mer mat, og andre mindre mat. Det er mulig at det er stor variasjon på aktivitetsnivå også på valpene. Som regel vil det stå en veiledende mengde pr dag på forsekken, men denne er veiledende og min erfaring er at valpene spiser både mer evt mindre enn mengden som står på pakken.

Jeg anbefaler dere å tilby valpen mat 4, muligens 5 ganger i løpet av dagen når den er 8 uker. Alt avhenger av hvordan din valp er. Jeg gir de da stort sett ca en liten kaffekopp med tørrfor ved hvert måltid. Når de er blitt 8 uker, er det en del som liker at foret bløtes i ennå noen uker, men også flere som foretrekker tørt for. Jeg har et inntrykk av at så fort valpene ikke lenger går i flokk, men får egne matskåler for seg selv i sitt nye hjem, så foretrekker de tørt tørrfor, og heller drikke vann ved siden av. Jeg merker at noen av valpene allerede ikke spiser på 1 av de 5 måltidene ved 8 ukers alder. Og kanskje jeg allerede har kuttet fra 5 til 4 når dere henter den. Etter hvert, om dere ser at valpen ikke spiser ved 1 av disse måltidene også, så kan dere kutte ned til 3, også senere til 2. Mine voksne hunder har selv bestemt at 1 måltid om dagen er nok nå når de er voksne. Andre forer 2 måltid om dagen til voksne hunder, dette er opptil hver enkelt hund og eier å finne ut av sammen. Jeg har også etter hvert som den blir eldre gjort det slik at jeg har minket maten i de andre måltidene litt, og heller økt matmengden i måltidet morgen og middag. På den måten går overgangen fra flere til færre måltider lettere.

Når valpene er 8 til 12-14 uker, så er de fortsatt litt smårunde. Dette begynner å rette på seg og i tiden 3 til 5 mnd har de ofte fått den slanke fine formen som de skal ha. Viser den tendenser til å fortsette å være litt rund i kantene, må man begrense matmengden noe. Men dette kan vi ha kontakt om, det er bare å ta en telefon! En voksen Basenji skal ikke være for tung eller rund, men man må la valpen få lov å vokse og heller ha litt å gå på.

Dere kan gjerne spørre veterinæren om hva veterinæren synes om vekten på valpen når dere er der for å ta 12 ukers vaksinen. Eller bare ta en telefon til meg om dere er usikre. Men at den er i litt godt hold 12 uker gammel, for så å bli slankere etter hvert som ukene går er mer vanlig enn uvanlig.

Jeg anbefaler å fortsette å gi hunden Purina Pro Plan. Når dere henter valpen får dere med dere 3 kg Purina Pro Plan Valpefor. Det er ingenting i veien for å velge et annet formerke etter dere er ferdig med denne 3 kg sekken.

Det er utrolig mange meninger om foring av hund, og dere kan komme borti mange ekstremt skråsikre som mener det ene eller det andre. Men dette er det som fungerer best for meg, og jeg har i hvert fall friske, fine og lykkelige hunder. Ta gjerne en telefon til meg om en ansatt i dyrebutikk eller en veterinær gjør dere usikre. Ha i bakhodet at også veterinærer er selgere.

Hvis dere føler at noe er uklart, så kan dere gjerne spørre
Vær heller ikke redd for å ta en telefon eller send en SMS eller mail.
Jeg vil alltid være her for dere, og ingen spørsmål er for små eller for dumme.

Viktig å huske på

Daglig stell

Riktig stell av hunden kan forebygge mange plager. Det er også viktig at valpen lærer seg å bli håndtert. Hvis den misliker børsting, kloklipp eller annen håndtering, så vær rolig, men bestemt. Det er viktig at den forstår at det er du som bestemmer – hvis ikke kan den faktisk lett komme til å ta kontroll over familien etter hvert. Få den til å forstå hva du ønsker av den, og ros den når den har gjort som du sier. Ikke hold på for lenge om gangen. De gode rutinene du lærer valpen når den er liten, vil både du og hunden få glede av hele livet.

Pels og hud

Hvor ofte pelsen bør børstes og gres, er i stor grad avhengig av rasen. En Basenji trenger i utgangspunktet ikke noe pelsstell. Den røyter stort sett en gang i året. Mellom mars og mai, er vanlig tid dette skjer. Du fikk med en slags skrape når du kjøpte valpen. Bruk denne. Det anbefales på det sterkeste å ta dette ute, i dusjen eller på et lukket rom. Det er ufattelig mye småhår som kommer når den skifter vinterpelsen, og det er kun en måte å få den bort fort og enkelt. Bruk skrapen. Noen annen form for børste trenger dere ikke. Venn gjerne hunden til denne før røyteperioden står for dør. Den virker på en slik måte at har hunden løs pels, slipper den det, og har den ikke løs pels, så er pelsen bom fast. Det er også greit å venne en Basenji til å dusje, siden de fleste ikke er gla i vann. De har badet ca hver uke siden de var 5 uker. Ikke fordi de nødvendigvis trenger det så mye, men for at de skal venne seg til det. Å bade en voksen Basenji som ikke liker vann, kan være litt av en utfordring hvis de ikke er vant til å bade. Setter de i dusjen, holder de i halsbåndet og prater og roser den. Vasker fort med mild Shampoo beregnet for valper. Vasker aldri hodet og ørene i dusjen, kun fra halsen og resten av hunden. Den liker ikke å bli våt i hodet/ørene, og enn trenger heller ikke en vask der. Vasker ikke så nøye, mest for at de skal bli vant til det. Skyll så pelsen godt, slik at det ikke er rester etter shampoo i hud eller pels. Tar den ut av dusjen, tørker den med håndkle, og visp den er ”tørr”. Og kan gå rett ut av badet, uten å våte ut hele huset. Den vil nå sleike seg over hele pelsen, men i løpet av 10-15 minutter, kan du ikke engang gjette at den er nybadet. Gir ros, og en godbit. Dette gjentar jeg til hunden er ca 3 mnd. Bader en gang i uken/annen hver uke. Så bader jeg den igjen når den er 4-5 mnd, og forløper badingen greit, venter jeg gjerne en mnd eller to før jeg igjen bader den. Går det greit også da, bader jeg ikke den noe mer, så fremst det ikke skulle være noe spesielt. Den liker det stort sett ikke, og vil stort sett stå med ørene rett ut i dusjen. Se sånn passelig missfornøyd og sur ut, men vil godta å bli badet når behovet er der. Og vil også stå helt i ro med beina godt plantet nede, siden den nå vet akkurat hva som skjer. Den vet at den skal: Skylles med vann, vaskes med shampoo, tørkes og en veldig god godbit etterpå. Har du en voksne Basenji som ikke er vant til å bade, vil du oppleve å bli oppklort med klørne idet du forsøker dusje den for ”første gang” som voksen, så det er ikke anbefalt å prøve. For den er som en villkatt i dusjen.

Småsar

Hunden kan lett få litt smårifter og sår i huden når de er ute og løper gjennom busk og kratt. Slike små sår vil vanligvis lege seg selv. Hvis såret er fuktig, bør du rengjøre det med et middel til rensing av sår, som klorhexidin, pyrisept el.l. Pass på at hunden ikke slikker på sår! Slikking vil nemlig tilføre urenheter og øke risiko for betennelse. Er du i tvil om sårbehandling, ta kontakt med dyrlegen din. Aloe Veterinary Formula fra Forever Living fungerer også veldig bra hvis hunden har småsar eller irritert hud.

Ørene

Ørene er vanligvis ikke noe problem for en Basenji. Man ser rett i ørene hele tiden, og jeg har nesten aldri sett at mine har noe der. Men det er greit å gjøre følgende. Venn deg til å lukte i hundens ører slik at du vet hvordan det normalt lukter. Da oppdager du raskt hvis noe er galt. Vanligvis er ørene til en Basenji ren hele livet, men som andre hunder kan de også få sine problemer. Hvis så skulle skje, er det greit å legge merke til følgende:

Det er normalt at det er litt ørevoks i ørene. Overdreven vasking av ørene er unødvendig. Litt lysebrun voks er normalt og virker til en viss grad beskyttende på huden i øret. Er ørene skitne eller man kjenner en begynnende stram unormal lukt, bør de rengjøres. Dette gjøres med en bomullsdott fuktet i litt lunkent vann eller med et middel du kan kjøpe hos dyrlegen. Rengjør ørelappen og innover i øregangen så langt du kommer med fingeren. Bruk ikke Q-tips.

Det kan være nødvendig å helle litt ørerens ned i øregangen. Trekk ørelappen opp og litt ut mot siden og sprut øremiddelet forsiktig ned. Masser deretter varsomt og tørk med en bomullsdott. Ørene bør tørkes hver gang hunden har badet. Bruk aldri bomullspinner ned i øregangen.

Skulle hunden bli våt i ørene når du dusjer den, selv om du ikke dusjer hodet, så tørk den i ørene.

Øynene

Øynene er heller ikke et vanlig problem på Basenji. Men de kan selvfølgelig få skader der de som alle andre. Øynene skal være klare og rene. Det kan det samle seg litt slim i øyekroken. Dette fjernes med bomullsdott dyppet i lunkent vann eller øyebadevann. Det kan også være nødvendig å spyle øynene med øyebadevann hvis det er en del slimaktig utflod. Øyebadevann får du reseptfritt på apoteket. Hvis øynene stadig renner, er røde og irriterte eller det kommer gul utflod (puss), må du kontakte dyrlegen.

Nå er det vanlig å øyenlyse Basenji. Alle Basenji som skal brukes i avl, anbefales det øyenlysning på. Alle våre Basenji er enten DNA testet for Nattblindhet, PRA type 1, eller de er fri pga frie foreldre. Vi har kun Basenji som er Normal/Clear, hvilket gjør at vi også kun har oppdrettet valper som er Clear/Normal

Tennene

Melketennene bryter fram når valpen er rundt to uker gammel. Når den er 3-4 måneder begynner tannfellingen, og de blivende tennene bryter fram. Fortennene skiftes først, deretter hjørnetennene og de fremre jekslene. De bakre jekslene finnes ikke som melketenner, men kommer når valpen er 5-7 måneder gammel.

I blant felles ikke melketennene til normal tid, men blir stående sammen med de blivende tennene. Dette gjelder i første rekke fortennene og hjørnetennene. Dette er vanligst hos miniatyrhundraser, men forekommer fra tid til annen også hos andre raser. Du kan i så fall la hunden gnage litt på harde ben eller lignende og kjenne om tannen er løs. Er den det, faller den ofte ut av seg selv. Hvis ikke, bør du ta kontakt med dyrlegen slik at melketennene blir trukket. Et slikt dobbelt tannsett kan medføre feil stilling på de blivende tennene og kan også medføre betennelse i tannkjøttet. Resultatet kan bli dårligere feste for de voksne tennene.

Rengjøring av tennene

Mange hunder har lett for å utvikle tannstein. Dette kan du forebygge ved å pusse hundens tenner. Hvor ofte tennene skal pusses, er avhengig av hvorvidt hunden får tannstein. Det er imidlertid viktig at valpen vennes til at du undersøker munnen og at den finner seg i at du pusser tennene. Da har du best mulighet til å få gjort skikkelig rent dersom det skulle bli problemer. Ikke forvent mye samarbeid de første gangene du prøver. Før du begynner med tannbørsten, kan du venne valpen til å godta at du gnir over tennene med en finger. Dette er spesielt viktig for hunder som normalt utvikler mye tannstein.

En skikkelig benknoke som valpen kan tygge på kan være til god hjelp for å holde tennene rene. Men husk – hunden skal **ALDRI** få skarpe ben eller ben som splintres, da dette kan forårsake store skader i mage og tarm!

Det finnes også en serie som heter Tropiclean. Jeg bruker den på mine, når de får tannstein. Da jeg ikke bruker å pusse tennene på mine. Hvis din hund skulle få tannstein, ta evt kontakt med meg, så skal jeg fikser dere en slik. Det er en billig og enkel produktserie som fjerner tannstein rimelig enkelt og smertefritt.

Det finnes også å få kjøpt tannbørste med ultralyd, som fjerner tannstein på kort tid.

Forhuden

Det er normalt at hannhunder har litt utflod fra forhuden, og dette trenger vanligvis ingen behandling. Overdreven skylling vil ofte gjøre mer skade enn gagn ved at det irriterer forhuden og kan føre til mer utflod. Ved unormale mengder utflod, slik at det drypper på gulvet, bør forhuden skylles. Forhudrens til hund kan kjøpes på apoteket eller hos dyrlegen. Er du i tvil om hva du skal gjøre, kontakt dyrlegen.

Potene

Sjekk potene med jevne mellomrom og klipp bort hårene som stikker fram mellom tredeputene hvis det skulle bli nødvendig. Vanligvis så trenger man aldri å klippe en Basenji mellom beina. Det er litt hår der, men nesten aldri overdrevet, og stort sett ikke noe som skaper problem for den. Se også etter fremmedlegemer som småstein og lignende. Om vinteren kan det sjelden legge seg is mellom tredeputene. Dette kan du delvis forhindre ved å smøre potene inn med labbefett eller vaselin., hvis så skulle skje.

Weisalt er ikke bra for hundepoter. Har hunden fått dette på potene, bør du gi den et fotbad. Skyll godt og tørk etterpå. Det samme må du gjøre hvis hunden har gått på en nylig gjødsel plen. Oppstår det sår eller skader, så ta kontakt med dyrlegen. Det finnes potesokker for hunder, og er det mye weisalt der dere bor, er det sterkt anbefalt å kjøpe slike. Hundene bruker disse stort sett uten problem, så lenge de blir vant til disse.

Klørne

Det er viktig at klørne holdes korte, og de må derfor klippes med jevne mellomrom. Det er den tynne spissen på klørne som skal klippes bort. I den innerste, tykke delen av kloen er det nerver og blodkar, og disse må ikke kuttes. Skaff deg en god klotang og klipp gjerne litt om gangen. Er du i tvil kan du be dyrlegen vise deg hvordan dette skal gjøres, for eksempel når du likevel skal dit i forbindelse med vaksinerings. Det er også lurt å ha blodstopp hjemme. En liten boks med pulver, som stopper evt blødning omgående, dersom du skulle være så uheldig å klippe for langt. Det kan blø utrolig mye, og se riktig så ille ut, selv om det er helt ufarlig, de fleste ganger man har klipt for langt. Og skulle du klippe for langt. Ikke gi opp, ta på blodstopp, evt klipp ferdig klørne på den poten, ta så på blodstopp. Ikke stopp og lag mye oppstyr over det. Det vil bare gjøre slik at hunden reagerer mer enn nødvendig.

Kjønnsmodning og løpetidsintervall

Når får tispene sin første løpetid?

Vanligvis kommer den første løpetiden ved 9 måneders alder. Basenji tispene løper vanligvis en gang i året, og det skjer hovedsaklig i august/september hvert år.

I forbindelse med at tispene har løpetid på høsten, så kommer også Basenji hannhundene i brunst. Dette er ikke vanlig på alle andre hunderaser, men på Basenji. De blir litt mer bøllete, kan fortære komme i krangel men andre, og hører litt akkurat det de vil høre. Vær tålmodig, det går over.

Hvor lenge varer en løpetid?

Første dag i løpetiden regnes fra den dagen hunden begynner å blø. Noen blør mye, mens andre blør lite. Løpetiden varer i gjennomsnitt tre uker, men kan variere fra rundt 10 til 25 dager. Husk å passe på tispene under hele løpetiden! Noen kan pare seg allerede få dager etter at løpetiden er begynt, mens andre kan få valper ved paring 22-24 dager etter at den begynte å blø.

En uke eller to før løpetiden begynner, vil tispene ofte være litt uoppmerksomme. Den lyster dårligere enn den ellers pleier å gjøre, den drikker mer og småskvetter litt rundt omkring. Den skiller ut spesielle luktstoffer i urinen som tiltrekker hannhunder ved å fortelle at nå er løpetiden nært forestående. Basenji tisper blir vanligvis ufattelig sure på alle andre hunder under løpetid, og også like før og en liten stund etter.

Når blir hannhunder kjønnsmodne?

Normalt blir hannhunder kjønnsmodne noe senere enn tispene. Hundene kan vise tilsynelatende kjønnsaktivitet svært tidlig ved å ri på andre hunder, faktisk allerede i valpekassen. Dette har selvsagt ingenting med kjønnsmodning å gjøre, men er sosiale trekk som har betydning for rangordningen.

Hunder i puberteten har det nesten som ungdom i samme livsfase. De blir lett uoppmerksomme, litt trassige og er svært opptatt av det annet kjønn. Noen hunder kan få litt røde flekker på buken, "pubertetskviser", uten at dette vanligvis trenger noen behandling. Men er det mye og det er plagsomt for hunden, ta kontakt med dyrlegen.

Diverse

Ormekur

Når du henter valpen hos oppdretter, skal den være behandlet mot innvollsorm. Valper som er levert 8 uker gamle er behandlet to ganger, mens de som er levert senere enn 10 uker, har fått 3 behandlinger. Voksne hunder trenger vanligvis ikke rutinemessig parasittbehandling, da det kan være fare for utvikling av resistens. Det er anbefalt at hundens avføring undersøkes hos dyrlegen ved mistanke om innvollsorm, og at behandling skjer på bakgrunn av hvilke funn som blir gjort. Dyrlegen må også skrive resept på ormekur dersom hunden skal behandles (ormekur er ikke lenger reseptfritt). Evt kjøp ormekur når du er i Sverige. Der er den ennå reseptfri, og ca halv pris i forhold til i Norge.

Vaksinering

Det er anbefalt at valpen får sin første vaksine mot parvovirus når den er syv-ni uker gammel, dersom det er grunn til å anta at den blir utsatt for stort smittepress før den er tre mnd. Dette viruset finnes i ulike miljøer i Norge, og gir alvorlig sykdom som kan være livstruende for unge valper. Valper som luftes på steder der det ferdes mange andre hunder, bor sammen med hunder som er mye ute blant andre hunder etc, bør derfor få denne tidlige parvovaksinen. Vi leverer stort sett alle valper vaksinert med Parvo vaksine. Noen ganger er det slik at nye eier ikke ønsker denne vaksinen, siden hunden i utgangspunktet er beskyttet gjennom antistoffer fra mor til den er 3 mnd. Valper vi beholder selv, blir ikke parvo vaksinert, da jeg personlig synes det er unødvendig, siden det allikevel skal ha full vaksine etter 12 ukers alder. Og jeg er veldig forsiktig med å ikke ha de sammen med andre fremmede hunder den første tiden.

Når valpen er tre måneder gammel, skal den ha neste vaksine. Den vil da bli vaksinert både mot parvovirus (igjen), valpesyke og smittsom leverbetennelse, eventuelt også mot kennelhoste. Neste vaksine skal den ha når den er tolv-femten måneder (maksimum tolv måneder etter forrige vaksine) og senere minst hvert tredje år resten av livet. Hvis du ønsker at valpen skal være vaksinert mot kennelhoste, må den vaksineres en gang i året. For reise til utlandet, kreves det at hunden er vaksinert mot rabies.

Aktiviteter

Hundeutstilling

Rasebeskrivelse

Hver rase har sin egen rasebeskrivelse eller rasestandard. Rasens hjemland er ansvarlig for standarden som godkjennes av den internasjonale kynologiske organisasjonen FCI. Standarden beskriver rasens mentalitet og hvordan hunden skal se ut og bevege seg. Det dreier seg i stor grad om kroppsbygging og funksjon, og om rasetypiske detaljer. En sunn kroppsbygging er grunnlaget for sunn funksjon.

Det har vært arbeidet mye med å fjerne formuleringer i rasestandardene som potensielt kan føre til helseproblemer, og dette arbeidet vil fortsette. Rasestandardene beskriver sunne hunder som skal kunne fungere både til det arbeidet de er tiltenkt og i dagliglivet. Rasebeskrivelsen for din rase ligger vedlagt i det du nå har fått.

Utstillingssystemet

I raseavl er det viktig at hundene har de egenskapene rasen krever. På den måten vet du som valpekjøper ganske mye om det du kan forvente av nettopp din hund. I utstillingsringen bedømmes hundene ut fra rasebeskrivelsen. Og stamtavlen på din hund, gir den en pekepinne på hvordan foreldrene og forfedrene er anatomisk og hvor rasetypiske de er, i forhold til om de er premierte eller ikke. Selvfølgelig kan det være fine upremierte hunder også, men en tittelrekke gir deg en sikker pekepinne på at den ser ut som en Basenji skal se ut.

Hundeutstillinger er svært viktig for å bedømme resultatet av avlen, for hunder med god kroppsbygging vil kunne fungere klart best. Mange skjelettproblemer og slitasjelidelser skyldes nemlig at hundene er for dårlig konstruert – har for dårlig kroppsbygging – og slike hunder vil ofte fungere dårlig i samfunnet. Den viktigste bruksegenskapen hos norske hunder er nemlig at den skal kunne fungere som familiehund, både mentalt og på turer i skog og mark.

For mange er også hundeutstilling en spennende hobby, både når det gjelder selve konkurransen og miljøet omkring. Her treffer du andre hundeeiere som du kan utveksle erfaringer med, du får sett andre hunder av samme rase som den du har selv, eller andre raser, og du blir kjent med mennesker som også har interesse for hund. Kanskje får du se foreldre, søsken eller andre slektninger til din egen hund. Husk – uansett hvilken premie hunden din får på utstilling, er den likevel den samme – nemlig din helt spesielle venn!

Valpeshow er god trening både for hund og eier. Slike uoffisielle konkurranser arrangeres over hele landet for valper i alderen fire-til ni måneder. Følg med i Hundesport eller snakk med oppdretteren din. Det er smart om du på forhånd har lært hunden å stå rolig slik at dommeren kan få sett og kjent på den, og at den kan gå pent i bånd. Mange hundeklubber arrangerer kurs både i pelspleie og ringtrening som det kan være godt å få med seg. Er du usikker på hvordan du skal stille ut hunden, kan du for eksempel kontakte oppdretter eller gå på ringtreningkurs.

Når valpen er over ni måneder, kan den delta på offisiell utstilling. Hundene deles inn i forskjellige klasser avhengig av kjønn og alder. Hvert år arrangeres det over 500 større og mindre hundeutstillinger over hele landet. Norsk Kennel Klub arrangerer elleve internasjonale utstillinger i året, åpne for alle raser – fra Tromsø i nord til Kristiansand i sør. For øvrig arrangeres hundeutstillinger av spesialklubbene for de forskjellige rasene og lokale hundeklubber tilsluttet Norsk Kennel Klubb.

Oversikt over alle hundeutstillingene finner du på NKKs hjemmeside. (www.nkk.no)

Skulle du ønske å benytte den Basenji på utstilling, skal jeg som oppdretter gjøre hva jeg kan for å hjelpe deg til det. Tips, råd, veiledning, evt vise den selv hvis muligheten byr seg.